

Reactie Stichting van de Arbeid op Internetconsultatie Zelfstandigenwet

23 juni 2025

De Stichting van de Arbeid is het overlegorgaan van de centrale organisaties van werkgevers en werknemers: Vereniging VNO-NCW, MKB-Nederland, LTO Nederland, FNV, CNV en VCP.

Reactie Stichting van de Arbeid op internetconsultatie Zelfstandigenwet

De Stichting van de Arbeid heeft kennisgenomen van het concept initiatiefwetsvoorstel voor een Zelfstandigenwet. De Stichting beziet het voorstel in relatie tot het advies 'Sociaal-economisch beleid 2021-2025. Zekerheid voor mensen, een wendbare economie en herstel van de samenleving' van de Sociaal-Economische Raad (SER) van juni 2021, ook wel het MLT-advies genoemd.

Het SER-advies doet heldere voorstellen ten aanzien van de beperking van de zelfstandigenaftrek en de verbetering van de sociale bescherming van zelfstandigen op het punt van arbeidsongeschiktheid en pensioenopbouw. Die onderwerpen worden in het voorstel voor een Zelfstandigenwet wel benoemd, maar een concrete uitwerking ontbreekt. Het zou beter zijn een verwijzing naar het wetsvoorstel *Basisverzekering arbeidsongeschiktheid zelfstandigen* (BAZ) te maken.

Wat betreft de kwalificatie van de arbeidsrelatie pleit het SER-advies voor een rechtsvermoeden van werknemerschap beneden een uurtarief van € 30,00 tot € 35,00 (stand van zaken 2021). In het advies was niet voorgesteld het arbeidsrecht aan te passen, zoals het initiatiefwetsvoorstel Zelfstandigenwet wel doet. Sociale partners pleiten ervoor de handhaving zijn werk te laten doen. Dit draagt bij aan duidelijkheid, waar werkenden en ondernemingen aan toe zijn.

SER MLT-advies

Voor sociale partners geldt het SER MLT-advies van juni 2021 als uitgangspunt voor het beleid ten aanzien van werken als zelfstandige. In dat advies geeft de SER aan dat schijnzelfstandigheid moet worden bestreden en dat tegelijkertijd de positie van echte zelfstandigen moet worden verbeterd. Daartoe worden voorstellen gedaan op het gebied van fiscaliteit, sociale zekerheid en het arbeidsrecht. Die adviezen luiden voor zover hier relevant:

- **Fiscaliteit**

De zelfstandigenaftrek wordt in de SER-voorstellen afgebouwd in samenhang met de overige maatregelen die de bescherming van zelfstandigen verbeteren en met een effectieve oplossing voor het kwalificatievraagstuk. Hiervoor in de plaats komen fiscale faciliteiten voor zelfstandig ondernemers die daadwerkelijk risico lopen met eigen investeringen. Deze maatregelen worden getemporeerd doorgevoerd en op een wijze die koopkrachtverlies onder zelfstandigen voorkomt of compenseert.

- **Arbeitsongeschiktheid**

Zelfstandigen worden verplicht zich te verzekeren tegen arbeidsongeschiktheid om oneerlijke concurrentie en te grote inkomensrisico's voor individuen te voorkomen, conform het advies van de Stichting van de Arbeid van maart 2020. Dat advies is inmiddels uitgewerkt tot het wetsvoorstel BAZ dat naar wij verwachten op korte termijn naar de Kamer kan worden gestuurd.

- **Pensioenen**

De afspraken die in het Pensioenakkoord van 2019 zijn gemaakt ten aanzien van het pensioen van zelfstandigen zonder personeel worden opgevolgd.

- **Collectief onderhandelen**

Opdat zelfstandigen kunnen rekenen op een eerlijk en toereikend tarief, wordt in overleg met de ACM bekeken in hoeverre de mogelijkheden tot collectief onderhandelen opgerekt kunnen worden binnen de kaders van Europese regelgeving en de huidige ontwikkelingen binnen Europa, zoals het onderzoek van de Europese Commissie naar de mogelijkheden van collectief onderhandelen voor zelfstandigen.

- **De basis van de arbeidsmarkt**

De meest acute problemen met schijnzelfstandigheid doen zich voor aan de basis van de arbeidsmarkt waar veelal de onderhandelingspositie van werkenden onvoldoende is om een adequaat tarief te bedingen. Daarom dient altijd een rechtsvermoeden van werknemerschap te gelden bij een tarief onder het maximumdagloon (30,- á 35,- euro per uur). Indien de werkende meent dat hij/zij werknemer is, is het aan de opdrachtgever voor de rechter te bewijzen dat dit niet het geval is.

- **Webmodule en civielrechtelijke handhaving**

Bij tarieven boven het maximum dagloon verandert er in principe niets. Disputen over de aard van de arbeidsrelatie worden tussen contractpartijen civielrechtelijk beslecht. De verdere ontwikkeling van een webmodule kan bijdragen aan het verkrijgen van duidelijkheid vooraf over de aard van de arbeidsrelatie.

- **Publiekrechtelijke handhaving**

Met de introductie van het rechtsvermoeden van werknemerschap en de daarbij geïntroduceerde norm wordt duidelijkheid gecreëerd. Daarmee kan het moratorium op publiekrechtelijke handhaving door de Belastingdienst worden opgeheven. Publiekrechtelijke handhaving dient zich te richten op gevallen aan de basis van de arbeidsmarkt (conform de geïntroduceerde norm voor het rechtsvermoeden) en bij vermoedens van kwaadwillendheid. Daarbij krijgen de professionele handhavers de ruimte om te handelen op basis van vertrouwen.

Wetsvoorstel Vbar en initiatiefwetsvoorstel Zelfstandigenwet

Het kabinet heeft naar aanleiding van de adviezen van de SER en gesprekken met sociale partners een wetsvoorstel *Verduidelijking beoordeling arbeidsrelaties en rechtsvermoeden* (Vbar) naar de Raad van State gestuurd. Dat voorziet in een rechtsvermoeden zoals voorgesteld door de SER en daarnaast een toetsingskader voor de kwalificatie van de arbeidsrelatie. Met de introductie van het rechtsvermoeden neemt het kabinet conform het SER MLT-advies maatregelen om de meest acute problemen met schijnzelfstandigheid, die zich voordoen aan de basis van de arbeidsmarkt, tegen te gaan. Het toetsingskader komt volgens de Memorie van Toelichting neer op codificering van de jurisprudentie. Het SER-advies voorziet daar niet in. Het initiatiefwetsvoorstel Zelfstandigenwet wil een alternatief zijn voor het toetsingskader van het wetsvoorstel Vbar. Ook hiervoor geldt dat het MLT-advies hier niet in voorziet.

Per 1 januari jl. is een einde gekomen aan het handhavingsmoratorium. Het moratorium en daarvoor de *Verklaring Arbeidsrelatie* (VAR) hebben ertoe geleid dat de kennis over de arbeidskwalificatie zowel onder werkenden als ondernemingen is weggezaakt. Sociale partners verwachten dat de handhaving geleidelijk gaat bijdragen aan meer duidelijkheid.

Den Haag, 23 juni 2025